

הדף היומי בבלי: מסכת בבא קמא דף ס"ג
הדף היומי בהלכה: סימן קנ"א סעיף א' וי"א' עד סעיף ו'
המוסר היומי: שמי"ל חלק ב' פרק כ"ג עד 'את ה'

לוח
לימוד
יומי

האם אנחנו באמת מתגעגעים?

התקופה היפה בעם ישראל נמוגה ונעלמה, בואו לקרוא על תקופת בית המקדש ותתחילו להתגעגע

שייכות אליה ואנחנו לא מכירים אותה. אנשים שחיו לפני כאלפיים שנה, ממש כאן במקומות בהם אנחנו חיים ועל אותה אדמה עליה אנו דורכים היום בשנת תשע"ה, חיו במציאות אחרת. מציאות בה התחוללו התרחשויות יוצאות דופן בצורה קבועה, מציאות שהרוחניות וקרבת אלוקים היו מצרכים זמינים ונגישים.

במציאות בה חיו אותם אנשים, היה מספיק לעלות לירושלים, דבר שאגב המקיימים את תרי"ג המצוות נדרשו לעשות 3 פעמים בשנה בפסח, בשבועות ובסוכות, כדי לחוש ברוחניות מתפרצת. תחושת הרוממות שהייתה אז בכל פינה אינה נתפסת על ידינו כלל. היהדות הייתה אופפת את האדם שדורש אותה באופן שאנחנו כלל לא מכירים כיום.

מציאות זו אינה בלתי מושגת, בכח מעשיו של כל אחד ואחד מאיתנו לבנות עוד נדבך ולהוסיף עוד לבנה שתקרב אותנו למצב נעלה זה.

כבוד לאדם אחר, הימנעות מדיבורים שליליים על הזולת, ניסיון להבין יותר טוב מה הקב"ה מצפה מאיתנו בעולם, כל אלו הם דרכים שיסייעו לנו לחזור לימים המופלאים ההם ויאפשרו לכל אחד מאיתנו להרחיב את המקדש הפנימי שלו.

האם אנחנו מספיק מתגעגעים למציאות כזו? מציאות בה ניתן לחוש את הקרבה לקב"ה באופן כה בלתי אמצעי? האם אנו מנסים במעשינו לקרב את המציאות הזו ולהחיות אותה שוב?

אלו הם השאלות שאמורות ללוות אותנו בימים אלו ובעז"ה נזכה לחיות גם אנו במציאות מרוממת.

אלפיים שנה. עברונו, בני התמותה, אלפיים שנה הם חיי נצח. מדובר על תקופת זמן שקשה לנו לעכל אותה כאנשים החיים בעולם מספר חיים קצוב ומועט. שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה.

תקופה כזו, חובה עליה למלא את החלל הריק וכמאמר חז"ל "גזירה על המת שישתכח בן הלב". והנה חלפו קרוב לאלפיים שנים מחורבן בית שני ולמעלה מאלפיים וחמש מאות שנים מחורבן בית ראשון ועדיין מידי שנה אנו מתאבלים. מידי שנה, בתקופה שבין י"ז בתמוז לתשעה באב, אנחנו משתדלים להיזכר בירושלים הבנויה ולהתגעגע אליה. אנחנו נוהגים בהלכות מסוימות שמטרתן הינה להזכיר לנו שיש לנו לאן לכסוף.

אבל האם אנחנו באמת אבלים על האובדן? האם תקופת הזמן הארוכה שחלפה לא פעלה את פעולתה והאבידה העצומה השתכחה מן הלב?

אולי חשוב שנזכיר לעצמנו על מה אנו מתאבלים.

המשנה במסכת אבות מספרת לנו על עשרה ניסים שהתקיימו בבית המקדש על בסיס קבוע. "לא ניצחה הרוח את עמוד העשן", זהו אחד מתוך הניסים הללו. האם מישוהו מאיתנו ראה עשן שמתמר ועולה בצורה זקופה וכל רוח שהיא, לא משנה מהו עוצמתה, לא מסיטה את העשן מדרכו אל על? מוסיפה המשנה ומספרת לנו על נס נוסף שהתקיים בבית המקדש, "לא כבו גשמים אש של עצי מערכה". האם צפיתם פעם באש שניתכים עליה ממטרים עזים והיא אינה כובה? הניסים הללו מלמדים אותנו על מציאות אחרת אשר התקיימה בבית המקדש, מציאות שאין לנו

ענייני היום

• בשנת תקמ"א נפטר הגאון רבי שלמה (ב"ר חיים) אשכנזי, מחלמא (חלם).

• בשנת תשל"ט נפטר ראש ישיבת פוניבז' הגאון הגדול רבי שמואל (ב"ר מיכל דוד) רוזובסקי זצ"ל.

• בשנת תשע"א נהרג האדמו"ר רבי אלעזר (ב"ר מאיר) אבוחצירא זצ"ל.

רבי אלעזר נולד בעיר ריסאני במרוקו, ונקרא בשמו אלעזר ע"פ הוראת זקנו הגדול, סידנא בבא סאלי, רבי ישראל אבוחצירא זצוק"ל, שקרא עליו 'עין לא ראתה אלוקים זולתך'. היה ידוע ומפורסם כבעל מופת, והתבלט בפרישותו הגדולה ושמירת העיניים המיוחדת, שבאה לידי ביטוי בין היתר בכך שתמיד היו פניו מכוסות באדרתו, וגם את ההליכה הקצרה שהיה עושה מביתו ליישיבתו, היה עושה בתוך מנהרה תת קרקעית שנחפרה במיוחד לשם כך. בליל שישי, כ"ז תמוז תשע"א, בעת ששירת בקודש וקיבל קהל כדרכו מימים ימימה, נדקר על ידי אדם מעורער בנפשו, והשיב נשמתו ליוצרה.

איזו מצוה ניתן לקיים בעצם ההימצאות במקום מסוים?

בית כנסת שיש לו שני פתחים, אסור להשתמש בו כמעבר, דהיינו להכנס לתוכו רק כדי לצאת בפתח השני, מפני שאסור להכנס לבית הכנסת שלא לצורך מצוה. ברם, אם נכנס לבית הכנסת כדי להתפלל או ללמוד, או לכל דבר מצוה אחר - מותר לו לצאת בפתח השני על אף שהדבר מקצר את דרכו. ואף אם נכנס כדי לקצר, אם לומד מעט בבית הכנסת טרם יציאתו בפתח האחר, מותר לעבור בו ולקצר את דרכו, כיון שאז נחשב שנכנס לבית הכנסת לדבר מצוה; והוא הדין אם שוהה מעט בבית הכנסת, כיון שהשהייה בבית הכנסת אף היא מצוה. וכשנכנס להתפלל - אף מצוה יש בדבר, כדי שיהא נראה כמחבב את המקום וחפץ להלך בו עד לפתח האחר. [סעיף ה, ס"ק כא, וביה"ל ד"ה לעשותו וד"ה לקצר; ביאורים ומוספים דרשו, 43]

האם מותר לעבור דרך חדר היצוני בבית הכנסת אל החדר הפנימי?

כאמור, אין לקצר את הדרך על ידי מעבר דרך בית הכנסת. ושני בתי כנסת הנמצאים בחדרים סמוכים, וביניהם דלת המאפשרת מעבר מזה לזה - אם אחד מהם פנימי והשני חיצוני, ולא ניתן להכנס לפנימי אלא דרך החיצוני, מותר לעבור אל הפנימי אף ללא לימוד או שהייה בחיצוני (ראה לעיל); אך אם ניתן להכנס לשניהם מבחוץ, יתכן שאסור להשתמש באחד כמעבר אל השני. ויש שהורה ששניהם נחשבים כבית כנסת אחד. ומותר לקצר דרך על ידי מעבר דרך הפרוזדור של בית הכנסת; ואף באופן שהוא משמש בקביעות לתפילה מחוסר מקום, כיון שמלכתחילה לא ייעדוהו לבית הכנסת, ואין בו קדושה. ומעבר דרך עזרת הנשים - נחלקו הפוסקים אם דינו כמעבר בבית הכנסת. [ביאורים ומוספים דרשו, 39 ו' 41]

האם מותר לאכול 'מזונות' בבית הכנסת?

כפי שלמדנו, אסור לאכול ולשתות בבית הכנסת, למעט ללומדים בו בקביעות, במידה שאם יצטרכו לחפש מקום לאכילה ולשתיה יתבטלו מלימודם. ויש שנהגו להקל בסעודת מצוה, בשעת הדחק; ויש שמקלים בכך אף שלא בשעת הדחק, ויש שמקלים באכילה שאינה סעודה, כגון 'מיני מזונות', ויש שמקלים אף בסעודת הרשות. והמקלים מסתמכים על דעת הסוברים שניתן לעשות 'תנאי' בעת בניית בית הכנסת שיהיה מותר להשתמש בו לכך; וכיון שנהגו להקל, הרי זה כאילו התנו. ויש שכתב שיתכן כי בכך שנהגו כדעה זו, נקבעה ההלכה כמותה. ויש שבונים את בנין בית הכנסת באופן שאין בו קדושת בית הכנסת. [סעיף א, ס"ק כ, שעה"צ ס"ק יב ויד, ביה"ל ד"ה ויש וד"ה אבל; ביאורים ומוספים דרשו, 38]

אתמול למדנו

- אסור לדבר בבית הכנסת בדברי חול, בין דיבורי סרק ובין דיבורים שיש בהם צורך. ויש שנוהגים להקל ולדבר בענינים שיש בהם צורך.
- אסור לאכול, לשתות או לישון בבית הכנסת. והלומדים במקום בקביעות - כיון שאם יצטרכו לצאת לביתם לאכול ולשתות יגרום הדבר לביטול תורה - רשאים לאכול ולשתות במקום.
- אסור להכנס לבית הכנסת במטרה לתפוס מחסה מחום, קור או גשם; ואף אם ילמד מעט בבית הכנסת אין הדבר מתיר זאת.

מחר נלמד

- כיצד ינהג אדם הנושא נשק וצריך להכנס לבית הכנסת?
- האם יש ענין שלא לחגור חגורה עם אבזם מברזל בשעת התפילה?
- מדוע הורה הגרי"ש אלישיב שלא לנקות את אבני הכותל המערבי?